

A paper craft diorama of a forest scene. The background is dark, with several brown paper tree trunks and a large, curved brown paper branch extending across the top. Green paper leaves are attached to the branch. In the foreground, a green paper ground is covered with several brown paper gnomes, some with red hats and some with white hats. A small, glowing orange and yellow paper campfire is in the center. The scene is lit from below, creating a warm, glowing effect.

Metsänväki

Taidekaappi päiväkodeille

Metsänväki-taidekaappi

Metsänväki-taidekaappi on Juho Könkkölän origamitaiteeseen keskittyvä kokonaisuus. Se sisältää kuvia Könkkölän teoksista vuosilta 2020–2022 sekä metsänväki aiheisen installaation.

Origami on hyvin yksinkertainen taiteenlaji, sillä toteuttamiseen tarvitaan vain pala paperia ja hieman sorminäppäryyttä, eikä lainkaan työkaluja! Samalla origamien tekeminen voi olla äärimmäisen vaikeaa: tarvitaankin paljon kärsivällisyyttä, hahmotuskykyä, sekä tietämystä monimutkaisista taitoskaavoista. Näiden avulla yhdestä ainoasta neliöstä voidaan taitella lähes mitä tahansa oman mielikuvituksensa pohjalta.

Nimi origami (折り紙) tulee japanin kielen sanoista, ori (折り) ja kami (紙), jotka ovat suomeksi taittaa ja paperi. Paperia on taiteltu ympäri maailmaa sen keksimisestä lähtien. Ensimmäisiä merkkejä origameista on löytynyt Japanista 1700-luvulta. 1900-luvulla origami on levinnyt ympäri maailmaa ja nykyään se on kansainvälisesti harjoitettu taidemuoto. Origami kehittää sorminäppäryyttä, matemaattisia taitoja, kolmiulotteista hahmotuskykyä, kärsivällisyyttä sekä ongelmanratkaisukykyä.

Luethan tämän ohjemateriaalin ennen kuin tutustut taidekaappiin lapsiryhmän kanssa.

Materiaali sisältää ohjeet henkilökunnalle kaapin esillepanosta ja sen tehtävistä. Tehtäviä voi soveltaa kullekin lapsiryhmälle sopiviksi sekä valita tehtävistä mieleisimmät.

Materiaali on saatavilla myös sähköisesti Oulun taidemuseon nettisivuilta:

<https://www.ouka.fi/oulu/luuppi/metsanvaki>

Apuja tarvitessasi tai mahdollisista puutteista ilmoittaaksesi ota yhteyttä:

Laura.Lampinen@ouka.fi / 044 703 7475

Mukavaa matkaa origamitaiteen maailmaan!

Sisällys

Metsänväki-taidekaappi.....	1
Taidekaapin käyttöohjeet	2
Taiteilija Juho Könkkölä.....	3
Könkkölän origami-hahmot	4
Tehtävä 1: Origami-tonttu	6
Tehtävä 2: Tontun maailma	10
Tehtävä 3: Sadutus.....	11
Tehtävä 4: Muistipeli	13

Taidekaapin käyttöohjeet

Taidekaapin laina-aika on noin kaksi viikkoa. Taidemuseo huolehtii kaapin kuljetuksesta päiväkodille ja takaisin, ja päiväkodin henkilökunta huolehtii taidekaapin esillepanosta, sen turvallisuudesta sekä säilyttämisestä laina-aikansa ajan. Varaathan taidekaapille riittävästi tilaa. Kaapin mitat: leveys 214 cm (ovet suljettuna leveys 120 cm), syvyys 63 cm ja korkeus 98 cm.

Avaaminen ja näytteille asettaminen:

- Aukaise etuovissa oleva salpa ja avaa kaapin ovet levälleen.
- Lukitse avatut ovet paikoilleen niiden takana yläreunassa olevilla salvoilla.
- Pidä ovia avoinna vain tarkastelun ja työskentelyn ajan, jotta teokset eivät vahingoitu.
- Ethän koske taidekaapin teoksiin/kuviin. Voit esimerkiksi laittaa lattiaan maalarinteipillä rajan, jota lähemmäs lapset eivät istuudu.
- Taidekaapin yläosassa on laatikko, joka sisältää käyttöön ja kosketteluun tarkoitettuja materiaaleja ja kuvia.
- Laatikossa olevan sähköjohdon avulla saat kaappiin valaistuksen.
- Säätonupista voi säätää valaistuksen kirkkauden ja sen saa katkaistua sivussa olevasta kytkimestä.

Kaapin yläosassa olevan laatikon sisältö:

- Ohjekansio
- Ylimääräisiä ohjeita tonttujen taitteluun. Palautathan nämä takaisin käytön jälkeen.
- Ruskea ja punainen esimerkkiorigami tontuista kosketeltavaksi. Käsitlethän näitä varoen.
- Muistipelikortit 3 x 18 paria.

Tarvittavat lisämateriaalit tehtäviä varten:

- Tehtävä 1:

Kaksiväristä origamipaperia tai kopiopaperia sekä sakset ja värikyniä tai väriliituja. Tonttu-ohje tulostettuna (ohje löytyy tulostettavana versiona taidekaapin nettisivuilta tai kopioitavaksi tästä kansioista sivuilta 8–9).

- Tehtävä 2: Pieniä pahvilaatikoita, kartonkia, paperia, liimaa, teippiä, vesivärejä, ja kyniä, tai mitä tahansa materiaalia pienoismaailman rakentamiseen.
- Tehtävä 3: Kynää ja paperia kirjoittamiseen.

Taiteilija Juho Könkkölä

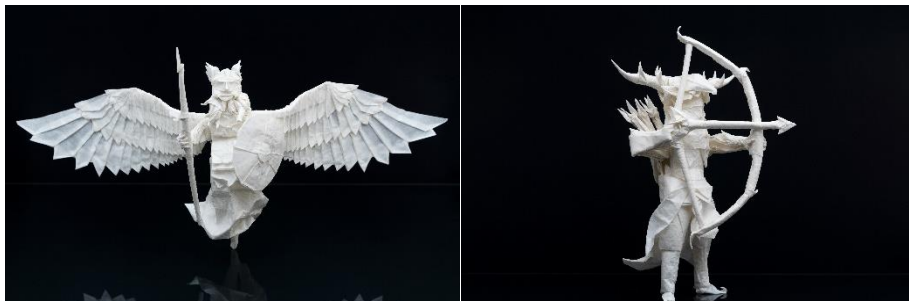
Juho Könkkölä (s. 1997) on jyvaskyläläinen kuvataiteilija, joka on taitellut origameja yli 15 vuoden ajan. Vuonna 2018 hän aloitti suunnittelemaan origameja ohjeista taittelun sijaan. Valmistuttuaan Kuvataiteilijaksi Lapin ammattikorkeakoulusta Tornioista toukokuussa 2020, hän on esittänyt teoksiaan taidenäyttelyissä ympäri Suomea ja Eurooppaa, sekä on ollut esillä eri medioissa ympäri maailmaa. Könkkölän taidetta voi seurata hänen nettisivuillaan osoitteessa juhokonkkola.fi

”Teoksissani yksinkertainen kohtaa monimutkaisen. Origamin säännöt ovat hyvin yksinkertaiset: yksi neliönmuotoinen paperiarkki ja sitä saa vain ja ainoastaan taitella. Sitä ei leikata, siihen ei liimata muuta materiaalia, eikä siihen piirretä merkintöjä, vaan kaikki yksityiskohdat ja piirteet luodaan taitoksilla. Kun teen tuhansia taitoksia paperiarkille, sen neljän sivun määrittämät rajat häviävät ja avautuu maailma loputtomasta monimutkaisuudesta ja sen tuomista mahdollisuuksista.

Perinteisellä japanilaisella origamitekniikalla luodut ihmishahmot saavat inspiraationsa monista aiheista kuten historiasta, mytologiasta, kansantarinoista, sekä myös fantasiamaailmasta. Niiden työprosessi on hyvin monivaiheinen taitoskuvion suunnittelusta paperin valmistukseen ja lukuisien yksityiskohtien viimeistelyyn. Yhden teoksen valmistukseen voi kulua aikaa muutamasta viikosta useaan kuukauteen tai jopa vuosiin.”

Könkkölän origami-hahmot

Valkyria & Metsästäjä Herne, 2020

Norjan mytologian hahmo **Valkyria** on taistelukenttien kuolemanhaltijatar, joka kerää kaatuneiden sieluja ja vie ne sankarivainajien asuinsijaan, eli Valhallaan. Valkyrian siivissä on lähelle sata yksittäistä sulkaa, joiden taittelemisessa on yli 600 vaihetta. Valkyrian siipien kärkiväli on 46 cm.

Metsästäjä Herne on lähtöisin englannin kansanperinteestä, jonka mukaan hän kummittelee Windsorin metsässä. Hänen jousiaseensa, kaikki nuolet ja muut yksityiskohdat on taiteltu samasta leikkaamattomasta paperiarkista.

Valkyrian ja Metsästäjä Herneen suunnitteluun kului useita kuukausia ja niiden taitteluun on käytetty 95 cm x 95 cm kokoista Wenzhou paperiarkkia.

Louhi, Väinämöinen, 2020 & Tuonelan Herra, 2021

Pohjolan emäntä **Louhi**, vaka vanha **Väinämöinen**, sekä **Tuonelan Herra** ovat saaneet inspiraationsa Kalevalan tarinoista. Hahmot olivat kokeellisempia teoksia vaatteiden suunnitteluun origamitekniikoin. Kaikki Kalevalan hahmot on taiteltu 68 cm x 68 cm mulperipaperista.

Näkki 2020

Näkki vaanii pinnan alla pieniä lapsia, jotka menevät uimaan liian syviin vesiin. Näkki on korkeudeltaan vain 8 cm korkea ja oli ensimmäisiä teoksia Amos Rexin Generation 2020 näyttelykokonaisuutta varten.

Samurai, Ritari & Keihästäjä 2021

Samurai-teos perustuu perinteiseen japanilaiseen samurai haarniskaan. Hahmon suunnitteluun kului yli kaksi kuukautta ja taiteluun kuukausi. Hahmossa on tuhansia taitoksia yhdellä paperiarkilla. Näistä taitoksista syntyi haarniskan lukuisat yksityiskohdat. Samurai oli valmistumishetkellään siihen asti kaikista monimutkaisin origamiteokseni. Hahmo on taiteltu 95 cm x 95 cm kokoisesta Wenzhou riisipaperista.

Keskiaikaisista ritarihaarniskoista inspiraationsa saanut **Ritari** keskittyy haarniskan kerroksiin ja laskoksiin. Teoksen idea syntyi aikaisemmasta teoksesta, Lainsuojattomasta, jonka halusin toteuttaa uudelleen kehittyneemmillä suunnittelumenetelmilläni. Keksittyäni uuden tavan tehdä suuren kilven, päädyin kuitenkin vaihtamaan idean ritariin.

Keihästäjä sai idean aikaisempien teosten tyylien yhdistelmästä, jossa on vivahteita videopelimaailmoista. Hahmolle on annettu liikkeen tuntua hulmuavalla viitalla.

Voit seurata Keihästäjän syntyä oheisesta linkistä tai QR-koodista:

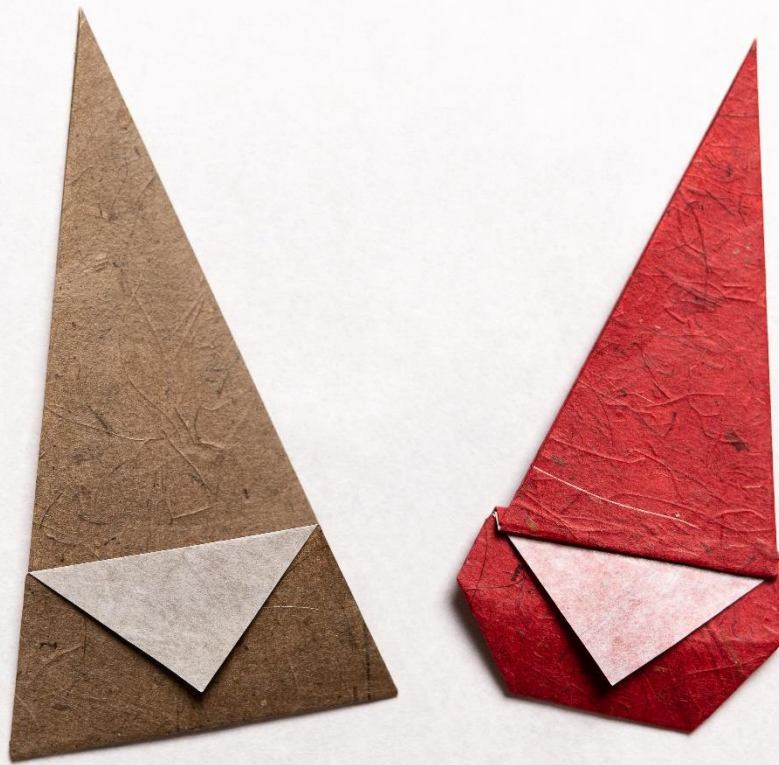
<https://youtu.be/bO-8LP8e9w4>

Taistelevat Ritarit 2022

Taistelevat ritarit -teos sai alkunsa kysymyksestä: Onko mahdollista taitella kahta taistelevaa ritaria yhdestä paperiarkista? Aluksi idea vaikutti mahdottomalta, mutta silti se kiehtoi minua. Yli kahden ja puolen vuoden mittaisen suunnittelun ja 100 tuntia pitkän taiteluprosessin jälkeen teos valmistui. Teos on saanut vaikutteita keskiaikaisesta miekkailusta, jota kutsutaan nimellä HEMA (Historical European Martial Arts). Teoksen taitoskuvio sisältää 5377 yksittäistä taitosviivaa, joista rakentuu teoksen runko. Taitelua jatkamalla hahmolle on luotu lukuisat yksityiskohdat, kuten yksittäiset haarniskan palat, sormet ja kasvot.

Tehtävä 1: Origami-tonttu

Origamitaiteessa malliin käytettävä paperi on usein taiteilijan itse valmistelemaa. Jokaiselle mallille voidaan tehdä juuri sopivanlainen paperi, jolla se saadaan parhaimpaan loistonsa. Paperi yleensä valmistellaan käsittelemällä raakapaperi metyylliselluloosalla. Esimerkiksi hyönteiselle soveltuu ohut paperi, monimutkaiselle mallille hyvin suuri paperi, ja tontulle vaikkapa kaksivärinen paperi erottamaan parta ja kasvot vaatteista. Kaikki kaapin tonttuhahmot ja yläosan laatikon esimerkkiorigamit ovat valmistettu Wenzhou riisipaperin ja Banaanipaperin yhdistelmästä.

Tämän tehtävä koostuu kahdesta eri vaiheesta: ensimmäinen on paperin valmisteleminen ja toinen origamien taittelu. Ohjeet löytyvät kolmelta seuraavalta sivulta. Halutessanne voitte käyttää valmiita origamipapereita, joissa toinen puoli on värillinen (tai kuvioitu) ja toinen valkoinen, muussa tapauksessa paperin voi valmistella itse. Lopuksi voitte tehdä tontuista asetelman ja ottaa kuvan niistä. Näitä tonttuja voi myös hyödyntää muissa tehtävissä tai leikeissä.

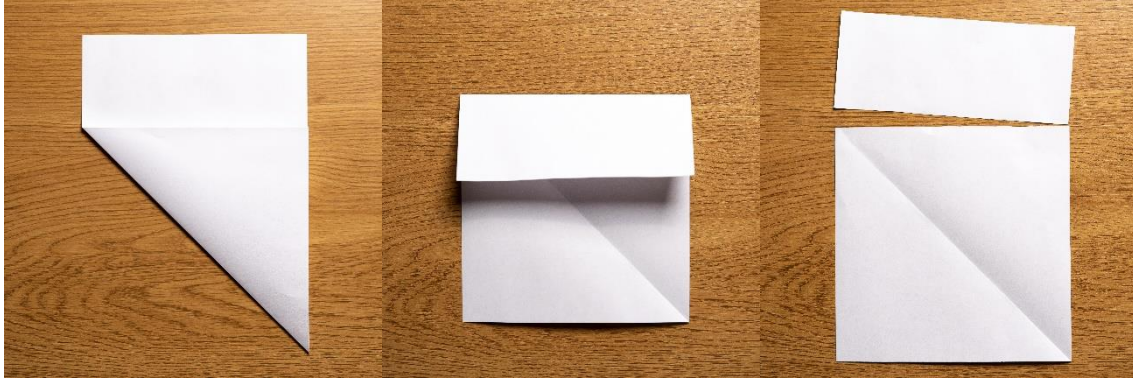
Vinkkejä origamien opettamiseen:

Kannattaa ohjata työskentelyä pienissä ryhmissä, jotta lapset voivat tulla lähemmäksi seuraamaan taittelua ja näkevät vaiheet hyvin. Aluksi opettajalla on hyvä olla mahdollisimman suuri paperiarkki, niin vaiheet näkyvät selkeämmin kauemmaksi (esim. A3 paperi). Kannattaa tehdä kaikki taitteluvaiheet hitaasti ja tarvittaessa toistaa ne. Taittelu kannattaa tehdä yksi taitos kerrallaan yhdessä lasten kanssa. Paperin suunta kannattaa pitää koko ajan samana, jotta ohjetta on helpompi seurata.

1. Vaihe: Paperin valmistelu

Leikkaa kopiopaperista jokaiselle osallistujalle neliönmuotoinen arkki kuvien osoittamalla tavalla.

Halutessasi vinon taitoksen voi tehdä vain nipistämällä taitoksen päistä, niin ei tule suurta taitosta näkyviin paperille. Leikkauskohdan voi myös mitata viivottimella.

Jakakaa kaikille värikyniä tai väriliituja ja värittäkää paperin takapuoli värilliseksi.

2. Vaihe: Tontun taittelu

Taitelkaa paperit tontuiksi ohjeiden mukaisesti. Aloittakaa taittelu valkoinen/vaalea puoli paperista ylöspäin.

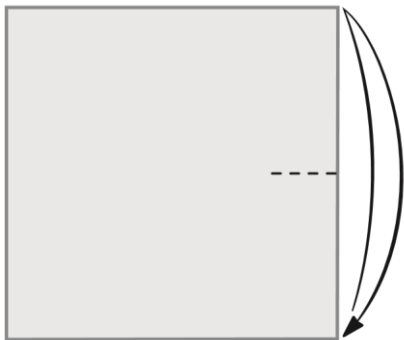
Tonttuja voi taitella kahdenlaisia, Versio A on helpompi ja sisältää vain yksinkertaisia taitoksia. Versio B sisältää kolme lisävaihetta versioon A. Kaapin ylälaatikosta löytyy kaksi esimerkkitenttua, joita voi varovasti kosketella ja tutustua lähemmin. Palautattehan ne takaisin paikalleen tutkimisen jälkeen.

Taittelutehtävän yksinkertaistaminen:

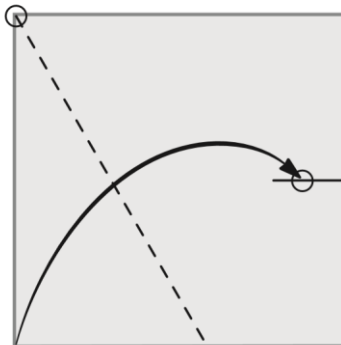
- Version A 1. vaiheen voi jättää välistä, jolloin 2. vaiheen taitoksen voi tehdä silmämääräisesti. Tällöin 3. vaiheen taitos taitetaan vain edellisen päälle piilottamaan paperin reunat.
- Ohjeen 4. vaiheessa alakulman voi myös vain taittaa ylöspäin ilman tarkempia hahmotuspisteitä.
- Vaiheessa 6. ja 8. kulmat voi myös taittaa taakse, jos väliin upottaminen tuntuu vaikealta.
- Vaihtoehtoisesti aikuinen voi taitella tontun joko lasten värittävästä paperista, tai lapset voivat värittää valmiin tontun haluamallaan tavalla.

Tontun Taitteluohjeet

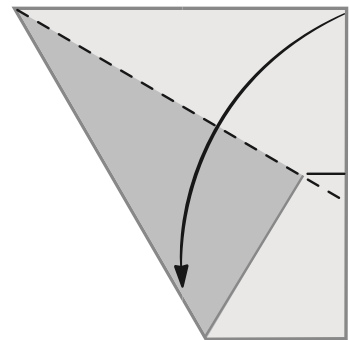
VERSIO A

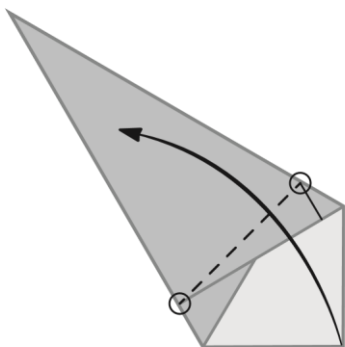
1. Taita paperi kahtia oikeasta reunasta.

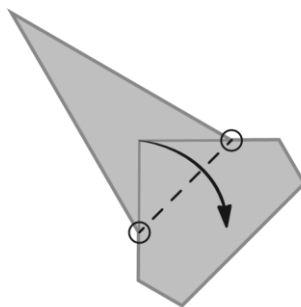
2. Taita vasen alanurkka edelliseen taitokseen vasemman ylänurkan kohdalta.

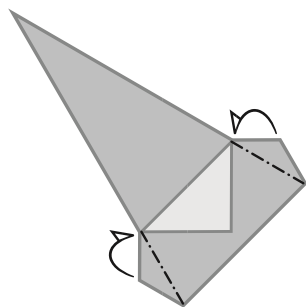
3. Taita yläreuna edellisen taitoksen kohdalle.

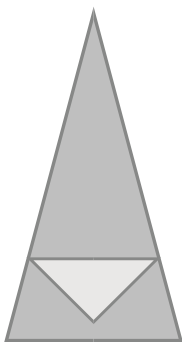
4. Taita alanurkka ylöspäin nurkan ja edellisen taitoksen leikkaavan taitoksen kohdalta.

5. Taita alanurkka alaspäin kohdista missä reunat leikkaavat taitokset.

6. Taita ylimääräiset kulmat paperikerrosten väliin.

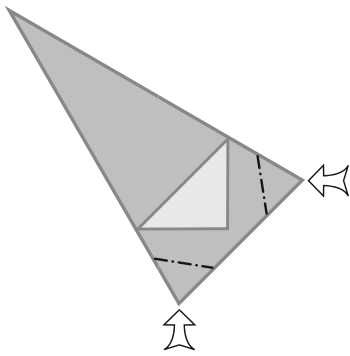

7. Tonttu on valmis!

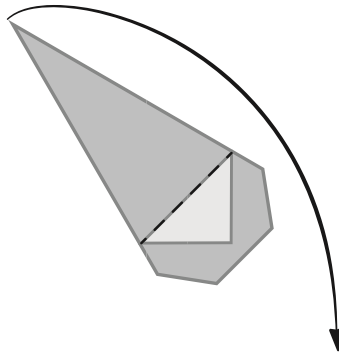
Tontun Taitteluohjeet

VERSIO B

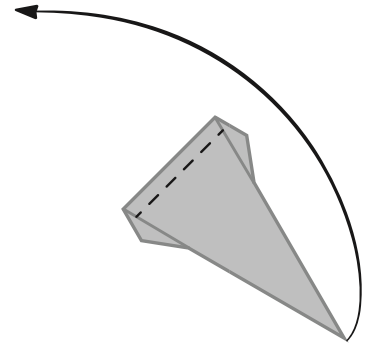
Taittele ensin tonttu A valmiiksi ja jatka siitä tämän tontun taittelua.

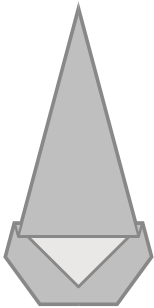
- 8.** Upota alakulmat paperikerrosten väliin.

- 9.** Taita hattu alas pään reunan kohdalta.

- 10.** Taita hattu ylös hieman alempaa.

- 11.** Tonttu on valmis!

Tehtävä 2: Tontun maailma

Millaisessa maailmassa tontut asuvat?

Pohtikaa yhdessä tontuille mahdollisia asuinympäristöjä tai heidän lempipaikkojaan.

Ovatko tontut eksyneet kaupunkiin, joka on täynnä kerrostaloja ja kummallisia rakennuksia, vai asustavatko ne majoissansa niityllä? Lymyilevätkö tontut sillan alla ihmisiltä piilossa, vai majailevatko ne metsän siimeksissä? Ovatko tontut kenties vaeltamassa Lapin kinoksissa vai seilaavatko ne puuveneellä etelän järvissä?

Rakentakaa tontuille maailma.

Materiaalina tonttumaailman rakentamisessa voi käyttää mitä vain mitä päiväkodilta löytyy! Pienistä pahvilaatikoista tai maitopurkeista voi rakentaa erilaisia taloja ja rakennuksia. Muovailuvaha taipuu kiviksi tai maanalaisiksi majoiksi. Paperista saa rypistelyä kiviä, tai valkoista paperia voi hyödyntää lumisena rekvisiittana ympäristössä. Paperista ja kartongista saa tehtyä myös rakennuksia tai kasvillisuutta. Rullaksi pyörittelemällä paperista muotoutuu puunrunkoja tai tukkeja. Lapset voivat tuoda soveltuvia materiaaleja myös kotoa kierrätysteemalla.

Kun saatte maailmat valmiiksi, kertokaa rakentamastanne tonttumaailmasta. Millainen maailma se on? Millaisia asukkaita siellä asustelee, vai ovatko he kotoisin jostain muualta? Ottakaa maailmasta kuva.

Tehtävä 3: Sadutus

Sadutuksen voi pitää kahdessa eri osassa (A ja B), ja lapset voi jakaa useampaan ryhmään toiminnan ajaksi. Voitte hyödyntää tehtävien alla olevia apukysymyksiä ja keksiä niitä itse lisää. Tehtävät ovat seuraavalla sivulla.

Ohje sadutukseen:

- Kerro satu (tai tarina).
- Kirjaan sen juuri niin kuin sen minulle kerrot.
- Lopuksi luen tarinasi
- Ja voit muuttaa tai korjata sitä, mikäli haluat.

A. Metsänväki

Kerääntykää taidekaapin ympärille ja kertokaa tarina metsästä.

Mitä metsästä löytyy?

Millaisia hahmoja metsässä on?

Millaisia ääniä metsästä kuuluu?

Miksi he ovat päättäneet kerääntyä nuotion ympärille?

Mitä he aikovat seuraavaksi tehdä?

Mitä muita hahmoja tai eläimiä metsässä voisi mahdollisesti asua?

B. Muistipelikorttien hahmot

Muistipelikortteja voi käyttää tarinan kertomisen innoittajana. Voitte työskennellä pareittain tai pienissä ryhmissä.

Laittakaa yksi kappale kutakin muistipelikortin hahmoa kangaspussiin tai laatikkoon. Jokainen osallistuja nostaa yhden kortin ja kertoo siitä pienen tarinan muille.

Mikä hahmon nimi on?

Millainen asu hänellä on?

Mitä hän tekee?

Missä hän asuu?

Mikä on hänen supervoimansa?

Mitä kieltä hän puhuu tai millainen ääni hänestä lähtee?

Lopuksi voitte koko ryhmän kesken ottaa saman asennon kuin kuvan hahmolla. Kokeilkaa päästää myös ääntä.

Tehtävä 4: Muistipeli

Jaa lapset kolmeen ryhmään ja anna jokaiselle ryhmälle yksi muistipelikorttipakka.

Materiaali sisältää kolme samanlaista muistipeliä, joissa on erisävyinen taustapuoli. Levittäkää kortit lattialle tai pöydälle kuvapuoli alaspäin ja pelatkaa muistipeliä.

Jokaisessa muistipelissä on 18 paria kortteja, joissa on origamihahmoja. Korttiparien määrää voi vähentää pelin nopeuttamiseksi ja helpottamiseksi.

Olette aina tervetulleita vierailulle myös meille taidemuseolle. Muistattehan, että meillä on seuraavaa tarjontaa ryhmäkäyntinne rikastamiseksi:

TAIDEPAJAT JA OPASTUKSET

Oulun taidemuseo järjestää sopimuksen mukaan taidepajoja ja toiminnallisia opastuksia kulloinkin meneillään oleviin näyttelyihin. Työpajan sisältö ja kesto on muokattavissa varaajan toiveiden mukaisesti. Tarjoamamme taidepajakokonaisuudet löydät täältä:

<https://www.ouka.fi/oulu/luuppi/tyopajat>.

Kysy rohkeasti lisää ja varaa ryhmällesi opastus, työpaja tai vaikka molemmat taidekasvatustiimiltämme Laura.Lampinen@ouka.fi.

MUKSUBOXIT OMATOIMIKIERROKSELLE

Muksuboxit on tarkoitettu museovieraiden, niin päiväkotien kuin perheidenkin omatoimisen museokierroksen osaksi. Boxit sisältävät näyttelyn teosten äärellä tehtäviä pieniä tehtäviä ja sekä kartan, jonka avulla näyttelysaleissa suunnitetaan tehtävältä toiselle. Tehtäviä voi suorittaa pienryhmissä yhdessä ohjaajan kanssa. Muksuboxit ovat vapaasti saatavilla näyttelyn yhteydessä, ja ne voi myös varata etukäteen asiakaspalvelustamme info.taidemuseo@ouka.fi. Muksuboxien sisällöt päivittyvät näyttelyvaihtojen myötä.

HINNASTO:

Toiminnallinen opastus 50 euroa. Työpajojen hinnat vaihtelevat, alkaen 50 euroa. Omatoiminen vierailu taidemuseossa on päiväkotiryhmille ohjaajineen ilmainen. Muistathan kuitenkin aina ottaa yhteyttä taidemuseon asiakaspalveluun ja sopia ryhmänne vierailusta etukäteen, jotta mahdollistamme miellyttävän vierailukokemuksen kaikille ryhmille. Samalla voitte myös sopia mahdollisista lainamateriaaleista, kuten istuin- ja piirtoalustoista sekä muksuboxeista vierailunne ajaksi. Työpaja- ja opastusvaraukset sekä hintatiedustelut: Laura.Lampinen@ouka.fi

Ryhmäkäynnin ilmoittaminen sekä lainamateriaaleista sopiminen omatoimisen käynnin yhteyteen: info.taidemuseo@ouka.fi / 044 703 7471

Käyntiosoite: Kasarmintie 9

Ajantasaiset aukioloajat <https://www.ouka.fi/oulu/luuppi/oulun-taidemuseo>

PALAUTTEENNE ON MEILLE TÄRKEÄÄ!

Kävijämäärien tilastointi on meille tärkeää niin paikallista kuin valtakunnallista museotilastointia varten sekä taidekaapin jatkuvuuden turvaamiseksi. Lisäksi haluamme saada palautetta ja mielipiteitänne taidekaapin lainaukseen liittyen, jotta voimme kehittää toimintaamme palvelemaan varhaiskasvatusta entistä paremmin.

Pyydämme päiväkodin yhteyshenkilöä täyttämään oheisesta linkkiosoitteesta tai QR-koodin takaa löytyvän palautekyselyn, jossa ilmoitetaan myös kävijöiden lukumäärä.

<https://urly.fi/2JFq>

Lisäksi kansioista löytyy lapsille suunnattu palautemoniste, täytä se ryhmäsi lasten kanssa ja jätä kansioon.

Kiitos, kun vastaat kysymyksiimme!

Ystävällisesti,

Laura ja Hanna-Leena
Oulun taidemuseo